

GEWIKT & GEWOGEN

Blanke samenzwering in Ryptsjerk aan zee

Plaats: De Vertakking, Ryptsjerk.
Voorstelling: Blankenberge. **Regie:** Hans van Buuren. **Belangstelling:** ongeveer 80 bezoekers. **Nog te zien:** 27 juni, 2, 3 en 4 juli, 21 uur.
www.wigproducties.nl ★★★★★

RYPTSJERK Hoe mensen elkaar haten, elkaar publiekelijk afvallen, maar dat ze – als de nood aan de man komt – de gelederen sluiten en elkaar dekken zodat onrecht kan voortbestaan. Het eerste iepenloftspul (of eigenlijk ‘openluchtspel’, want geheel in het Nederlands gespeeld) van Ryptsjerk, de tragikomedie *Blankenberge* die donderdagavond op het mooie terrein van De Vertakking in première ging, speelt zich af in een strandtent, aan het

eind van het zomerseizoen. Iedereen is uitgeblust. De zaken liepen niet dit jaar. Onvrede alom onder de vermoeide kelners en serveersters, de kok en de eigenaresse.

Blankenberge is een stuk van de Vlaamse schrijver Tom Lanoye waarin je als publiek voortdurend zit te grijnzen om vreselijk foute grappen en je daar ook onmiddellijk diep voor schaamt. Het is een dappere keuze van regisseur Hans van Buuren van WIG-producties (‘Waaanzin Is Gewoon’) om met zo’n pittig stuk op de proppen te komen. Dapper vanwege het pittige onderwerp, maar vooral vanwege de vereiste speelstijl. Ironie en sarcasme, satire en cynisme steken elkaar voortdurend naar de kroon. *Blankenberge* zit vol zwartgallige humor, met hier en daar een mi-

nuscuul sprankje vertedering.

Het is niet gemakkelijk om de juiste toon te vinden. Een zekere distantie tot de tekst is vereist, want alleen dan kan de humoristische lading ervan tot volle bloei komen. Colin Vosveld, die de corrupte en onvoorspelbare buurtagent Armand Mortier vertolkt, beschikt over dat vermogen. Mortier is vaste gast in de zieltogende strandtent, die wordt bestierd door de illusievolle en uitgebluste, kettingrokende Lucy Verplancke, een uitstekende rol van Jeltje Joustra, die imponeert met haar sterke mimiek. Zowel Vosveld als Joustra weten Lanoyes cynische teksten op de juiste manier te laten klinken, op een wrange maar ook lichtvoetige manier, onheilsvol en nietszeggend tegelijk.

Op de premièreavond hadden de kelners en serveersters, vooral in het eerste deel van de voorstelling, het ritme en de toon nog niet te pakken. Na de pauze kwam de schwing erin – flitsende dialogen, botte grappen en slimme plotwendingen. Zo moet Lanoye het voor zich hebben gezien: de westerse beschaving als een onbeheerst clubje onbetrouwbare en als het erop aan komt laffe sujetten, vol frustraties en zonder enige moraal.

De onderbuik bepaalt een groot deel van ons dagelijks leven, hoe mensen met elkaar omgaan – zoveel maakt Van Buuren wel duidelijk. Liefde is een strijd. Racisme sluimert aan de oppervlakte en barst daar op gezette tijden doorheen. En zo kan het gebeuren dat de frustraties op de ‘jonge vreem-

deling’ Idriss, illegale schoonmaker en keukenhulp in de strandtent, worden afgereageerd. Het schorrmorie vindt elkaar in een gemeenschappelijk project, namelijk de schuld afschuiven op een zondebok.

Regisseur Van Buuren schuwt geen middel om zijn boodschap over te brengen. Van seks met echte blote billen, tot aan homo-erotische handelingen in de duinen en een verkrachting in de koelcel. Knap is hoe deze scènes vanuit het niets lijken te ontstaan. Deze spelersgroep beschikt over een indrukwekkend gevoel voor timing, en over een grote lading spelplezier. Ryptsjerk lijkt een traditie rijker te zijn geworden.

KIRSTEN VAN SANTEN